YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO
21 päivänä lokakuuta 1975 *

Asiassa 24/75,

jonka Tribunal du travail de Bruxelles (yhdestoista jaosto) on saattanut ETY:n perustamissopimuksen 177 artiklan nojalla yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi saadakseen tässä kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevassa asiassa

Teresa Petroni, kotipaikka Cagli (Italia),

ja

Silvana Petroni, kotipaikka Fano (Italia),

kantajina

vastaan

Office national des pensions pour travailleurs salariés (ONPTS – työntekijöiden kansallinen eläketoimisto), kotipaikka 1060 Bryssel,

ennakkoratkaisun sosiaaliturvajärjestelmien soveltamisesta yhteisön alueella liikkuviin palkattuihin työntekijöihin ja heidän perheenjäseniinsä 14 päivänä kesäkuuta 1971 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1408/71 46 artiklan 3 kohdan (EYVL L 149, 5.7.1971, s. 18) pätevyydestä ja tulkinnasta,

* Oikeudenkäyntikieli: ranska.

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN,

toimien kokoonpanossa: presidentti R. Lecourt, jaostojen puheenjohtajat R. Monaco, H. Kutscher sekä tuomarit A. M. Donner, J. Mertens de Wilmars, P. Pescatore, M. Sørensen, A. J. Mackenzie Stuart ja A. O'Keeffe,

julkisasiamies: J. P. Warner,
kirjaaja: A. Van Houtte,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Tribunal du travail de Bruxelles on esittänyt yhteisöjen tuomioistuimelle 24.2.1975 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuimeen 6.3.1975, ETY:n perustamissopimuksen 177 artiklan nojalla kolme kysymystä sosiaaliturvajärjestelmien soveltamisesta yhteisön alueella liikkuviin palkattuihin työntekijöihin ja heidän perheenjäseniinsä 14 päivänä kesäkuuta 1971 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1408/71 46 artiklan 3 kohdan (EYVL L 149, 5.7.1971, s. 18) pätevyydestä ja tulkinnasta.

2 Kysymykset on esitetty palkattujen työntekijöiden eläkkeiden maksusta vastuussa olevan belgialaisen laitoksen ja erään siirtotyöläisen perillisten välisessä riita-asiassa. Asia koskee sen eläkkeen laskemistapaa, johon kyseisellä siirtotyöläisellä on ollut oikeus kuolemaansa asti.

3 Kyseinen työntekijä, joka oli täyttänyt vakuutuskaudet Belgiassa ja Italiassa, on täyttänyt kaikki ensiksi mainitun jäsenvaltion lainsäädännössä asetetut edellytykset etuutta koskevan oikeuden saamiseksi. Kyseisen lainsäädännön mukaan laskettu etuus on ollut 34 358 frangia.

4 Sitä vastoin saadakseen oikeuden etuuteen Italiassa hänen on täytynyt vedota asetuksen (ETY) N:o 1408/71 45 artiklaan. Kyseisen etuuden laskemiseksi molemmissa valtioissa tosiasiallisesti täytetyt kaudet on laskettu yhteen ja Italian etuus laskettu suhteessa kokonaisuuteen.

5 Asetuksen (ETY) N:o 1408/71 46 artiklan 3 kohdassa vahvistetun eri jäsenvaltioissa määrättyjen etuuksien päällekkäisyyden rajoittamista koskevan säännön perusteella kyseinen belgialainen laitos on alentanut etuuden 26 427 frangiin.

6 Kyseinen summa edustaa Belgian etuuden teoreettista määrää, toisin sanoen määrää, joka olisi saavutettu, jos molemmissa jäsenvaltioissa täytetyt kaudet olisi täytetty Belgiassa. Määrästä on vähennetty kokonaissumman ja suhteuttamisen perusteella laskettu Italian etuus.

7 Belgialaisen laitoksen käyttämän laskutavan tarkoituksena on toteuttaa periaatetta, jonka mukaan siirtotyöläinen on vakuutettu saamaan eri jäsenvaltioiden hänelle myöntämien eri eläkkeiden perusteella yhteensä määrän, joka vastaa korkeinta etuutta, jonka hän olisi saanut, jos hän olisi ollut koko työkautensa jomman kumman jäsenvaltion lainsäädännön alaisena.

8 Saman periaatteen mukaan kyseinen määrä edustaa enimmäismäärää, jonka hän eri eläkkeittensä perusteella voi saada yhteensä.

9 Kansallinen tuomioistuin haluaa tietää, voidaanko kyseistä sääntöä soveltaa käsiteltävänä olevan tapauksen kaltaisessa tapauksessa, siltä osin kuin se rajoittaa päällekkäisyyttä. Jos vastaus on myöntävä, kysytään, onko säännön katsottava olevan yhteensoveltumaton perustamissopimuksen 51 artiklan kanssa.

Ensimmäinen kysymys ja toisen kysymyksen ensimmäinen osa

10 Näillä kysymyksillä tiedustellaan, soveltuuko neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1408/71 46 artiklan 3 kohta yhteen perustamissopimuksen 51 artiklan kanssa. Jos vastaus on myöntävä, tiedustellaan, onko sitä sovellettava eläkkeeseen, joka on myönnetty siirtotyöläiselle vakuutuskausien mukaan siten, etteivät ne mene päällekkäin niiden kausien kanssa, joiden perusteella yhteisön muissa maissa myönnetty eläke on laskettu.

11 Siirtotyöläisten sosiaaliturvaa koskevien asetusten perustana, kehyksenä ja rajoituksena on perustamissopimuksen 48–51 artikla.

12 Perustamissopimuksen 51 artiklassa määrätään neuvosto toteuttamaan sosiaaliturvan alueella "tarvittavat" toimenpiteet työntekijöiden vapaan liikkuvuuden toteuttamiseksi. Sosiaaliturvaetuuksia koskevan oikeuden saamiseksi ja säilyttämiseksi sekä etuuksien laskemiseksi siinä määrätään myös kaikkien eri kansallisissa lainsäädännöissä huomioon otettujen kausien yhteenlaskemisesta.

13 Perustamissopimuksen 48–51 artiklassa tarkoitettua päämäärää ei saavutettaisi, jos työntekijät käytettyään oikeuttaan vapaaseen liikkuvuuteen menettäisivät yhden jäsenvaltion lainsäädännössä heille jo taatun sosiaaliturvan etuudet.

14 Perustamissopimuksen 51 artiklassa tarkoitetaan pääasiassa tapausta, jossa jonkin jäsenvaltion lainsäädännössä yksinään ei myönnettäisi asianosaiselle oikeutta etuuteen, koska hän ei olisi täyttänyt kyseisen lainsäädännön alaisena riittävästi kausia, tai hänelle myönnettäisiin enimmäismäärää alhaisempi etuus.

15 Edellä esitetyn tilanteen korjaamiseksi artiklassa määrätään sellaisen työntekijän osalta, joka on ollut peräkkäin tai vuorotellen kahden tai useamman jäsenvaltion lainsäädännön alaisena, kunkin jäsenvaltion lainsäädännön perusteella täytettyjen vakuutuskausien yhteenlaskemisesta.

16 Yhteenlaskemista ja suhteuttamista ei näin ollen toteuteta, jos asianosaiselle yhden jäsenvaltion lainsäädännön perusteella, ja jo sen alaisuudessa täytettyjen vakuutuskausien perusteella kuuluvat etuudet pienenevät niiden vaikutuksesta, kuitenkin siten, että kyseinen menetelmä ei saa johtaa saman kauden osalta etuuksien päällekkäisyyteen.

17 Yhteenlaskemista ei myöskään sovelleta, jos kyseisessä jäsenvaltiossa täytetyt vakuutuskaudet osuvat yhteen toisessa jäsenvaltiossa täytettyjen vakuutuskausien kanssa.

18 Kyseinen tulkinta vahvistetaan nimenomaan asetuksen (ETY) N:o 1408/71 45 artiklassa, jonka mukaan sellaisen jäsenvaltion toimivaltainen laitos, jonka lainsäädännön mukaan etuuksia koskevan oikeuden saavuttamisen, säilyttämisen tai takaisin saamisen edellytyksenä on vakuutus- tai oleskelukausien täyttyminen, on otettava huomioon ainoastaan "tarpeellisessa määrin" muiden jäsenvaltioiden lainsäädännön mukaan täyttyneet vakuutus- tai oleskelukaudet.

19 Näin ollen antaessaan asetuksen (ETY) N:o 1408/71 neuvosto on halunnut sovittaa vahvistamansa täytäntöönpanosäännöt perustamissopimuksen 51 artiklan määräyksiin.

20 Kyseisen asetuksen 46 artiklan 3 kohta on päällekkäisyyttä rajoittava sääntö. Neuvoston käyttäessä sille 51 artiklassa määrättyä toimivaltaa jäsenvaltioiden sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamisessa sillä on valta antaa perustamissopimuksen määräyksiä noudattaen yksityiskohtaisia sääntöjä asianosaisille perustamissopimuksen perusteella kuuluvia sosiaaliturvaetuuksia koskevien oikeuksien käyttämisestä.

21 Etuuksien päällekkäisyyden sellainen rajoittaminen, jolla vähennettäisiin asianosaisille yhden jäsenvaltion lainsäädännön selkeän ja yksinkertaisen soveltamisen mukaan jo kuuluvia oikeuksia ei kuitenkaan sovi yhteen perustamissopimuksen 51 artiklan kanssa.

22 Näin ollen on tehtävä johtopäätös, että kyseisen asetuksen 46 artiklan 3 kohta ei ole yhteensopiva perustamissopimuksen 51 artiklan kanssa, siltä osin kuin siinä säädetään eri jäsenvaltioissa saavutetun kahden etuuden päällekkäisyyden rajoittamisesta siten, että yhden jäsenvaltion kansallisen lainsäädännön perusteella jo saavutetun etuuden määrää vähennetään.

23 Näin ollen muihin kysymyksiin ei ole tarpeen vastata.

Oikeudenkäyntikulut

24 Yhteisöjen tuomioistuimelle huomautuksensa esittäneille Italian hallitukselle, Euroopan yhteisöjen neuvostolle ja komissiolle aiheutuneita oikeudenkäyntikuluja ei voida määrätä korvattaviksi.

25 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely yhteisöjen tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan riita-asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikuluista.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN

on ratkaissut Tribunal du travail de Bruxellesin (yhdestoista jaosto) 24.2.1975 tekemällään päätöksellä esittämät kysymykset seuraavasti:

Neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1408/71 46 artiklan 3 kohta ei ole yhteensopiva perustamissopimuksen 51 artiklan kanssa, siltä osin kuin siinä säädetään eri jäsenvaltioissa saavutetun kahden etuuden päällekkäisyyden rajoittamisesta siten, että yhden jäsenvaltion kansallisen lainsäädännön perusteella jo saavutettua etuuden määrää vähennetään.

Lecourt Monaco Kutscher Donner Mertens de Wilmars

Pescatore Sørensen Mackenzie Stuart O'Keeffe

Julistettiin Luxemburgissa 21 päivänä lokakuuta 1975.

A. Van Houtte
kirjaaja

R. Lecourt
presidentti